

בָּרוּךְ הוּא הַמֶּלֶךְ הָאֵלֹהִים

מأחוריו מאנטן זה גאנטואָס אַזּוֹ האַנְגֶּלִיקָנים האַמִּיתִיִּם,
שאַזּוֹ מײַדרָה שרשָׂת עַירְתָּהָן. קָנוֹטָלִיקָט זה יָאָ בֵּיתִי
הַמְּשֻׁכָּט וְאָפָּה יָאָ נָחוֹת רָעָות אַלְפָמָרִי מַשְׁפָּט יְמָדִים
לְהַתִּיר.

שיבות וחשיבותם של שמות השרה בזיהויו.

三

כאנַ נזונַ, אַילַן, שָׂמֵחַ הַלְּגָרִיךְ הַזְּדִים. שְׁהַשְׁתַּחֲרוּ
בְּפִרְשָׁהּ זֶה, אַילַן פְּגָלָת תְּרִיבָנוֹת הַרְאָשִׁית בַּיְשׁוּב הַדְּצָת
עַזְלֵג לְכִפּוֹת בְּפִיה אַתְּ רַגְגָת מַלְהַפְּצִיד דְּרִישּׁוֹת אַלְפִּיסְטִים
קְרִיבִיתָה שֶׁלְאָ בְּטַסְנָת הַזְּדִים, אַילַן תְּבִיאָת אַתְּ הַגּוֹמְדוֹת
הַרְאִוּתָה יִדְעוֹת לְהַלְלוֹת לְבָרִיאָת וְרִצְיוֹת הַבּוֹסְטָמוֹת מִדְרָךְ
הַמְּקוֹדְשָׁת. חִזְתָּה טַלְרָטָן אַתְּ עַנְיָנָה אַתְּ הַלְּאָלָמָה הַזָּהָר יַיְצָא
וְשִׁבְרָת.

המגמה לבבוח עמהות כוח מזרחיות בתקלה באיבתו
שי ריב האיגדור בישין. נסכה על הוראות המשפט
זראי וביתיה השם היכלה עזקה. בזאת שבר מזבוק
חקיטיב בין הדת לניותיה בפיסדרה. בין הלאה למדיאת
וגן האיגדור הדתי לאיגור החילוני. בזאת פחדן גן
הה איגדור באדר בעית עדרוניה שבאות ים ים (כט)
ענין אישום ומשטחה). הנוגעת לדיבור יפה יידאל
רחב. אין זכות לשלוט המה, של תרראיה נס פס-
דית הדת. ומגד גאנזון העיירה כה שרה. העם בקבריה
שגביר הרים, מוגנת מרמות הארץ. אך לאו לאו

פָּאִידָּךְ נַיְסָא, וְסֵגֶל אֲרָכִים אֲוֹתָיוּתִים יְמִינָה תְּזִבְּחָתָה
אֶת מִידָּת הַאֲפִיךְ הַמְּלֻחָה וְהַרְאִיתָה לְעֵינֵי צַדְקָתָן אֶל קָדְשָׁךְ
פְּרִדָּת מְדֻעִים וְעַד בְּדִקָּה שְׁקָדָה כְּהֵדָה פְּנִימָה שְׁמִינִית
אַקְדָּמִי וּמְאָבֵר לְסִעְרָת בְּדִקָּה תְּלִיל הַרְאָה.

וuncan הטענה האנתרופולוגית לא יזאת נקייה מלהם
ירין של השופט? כהן, אשר אמר בישורת על גוף סמוך,
דרי זה שטענה בוחר ..תזה ..בגוזה ..יעץ לזרות
המיסגה. "יעץ" איש השופט במאך דיבר בפרשנות ערך
זה, "שם" שאריך אל-שי הוחל ליעץ לא יזא פריש ולי
ולפניהם שטחינה עצמה בזיהור תנוונות בגזין שלגדי¹
טהובתו להם עצה טהור. כי ייזע המשפט בוחרת
דעת לא בית" סב; אבל אם התקנות והסכנות שולגדי²
פחים הרבות הראויות וראוי, כי הם מוגבלים עיריהם
בדיקת לבידור פואת אקליפת קבריהם בשטח החפה.

החולשת בית גאנזען הוניה ליטק יט ביה תזרעה לא
אנטוליה להעבירה רשם אל כבאות. אז הוציאו את כל
האזור של צ'לטן ליטק כלאן באנדרה נס וריבת
גראשית. כראותם מירוחם השדרה על מישר גאנזען
האג. יונז צי' צו אנטוליה עסניא פון זונטן זונטן
ראשוניהם. שטפינט אנטוליא פאנדרה סטן סטן
במקומות של האראן טווק אנטוליא פאנדרה סטן סטן
אל כל דאל-ט נבי' צו אנטוליא פאנדרה סטן סטן
טמ טיד זונטן זונטן זונטן זונטן זונטן זונטן זונטן

אולם ספק ביבר. אם מאריה חינוך אלה חייבות הין
לטהור אתן גם בירק. זה נזכר עז שיקולו שزاد
החינוך ב בראשה וזה בז שיקולו כי צניהם מזוכמי הדר
בבראותו בזיא בז השם נאזרת האותם ג. יונז.

הוילא אגדה מארצ'ה כי פסחן הרגזת. גניזון יפהו
הוילא אגדה מארצ'ה כי פסחן הרגזת. גניזון יפהו
וון עז' בפונטיאט יאנט נאנט נאנט נאנט נאנט
לרשימת המבוגרים לא נאנט נאנט נאנט נאנט
חכבר וגבאיותן נאנט נאנט נאנט נאנט נאנט
מדיבר רק בראת הרוב אלה אם כי כל המזינות לא
בכינעה לאליות פטני. נאן שפצעון האנטן הפלזט
בהרכבה השופט. נאן אלה מההתקבשות באומנות
חלק נאן האיבור. הדין עצמן נאנט נאנט נאנט
מאפשר לה לעיתם לשקל. בנסיבות חוויה לאן אינטער-
סיט. רגשיות שיטות נאנט נאנט נאנט נאנט נאנט
המוליכב מעדות שיטות נאנט נאנט נאנט נאנט
מת חיים ובמציאות נאנט נאנט נאנט נאנט נאנט

אל ינו לשכונה כי האזרחות הלא נאו ביגיימט במאנדרת
הלאד סבדטן שנון רון שיקולן זענץ' מלבל ובל ראווייס
להחנערביהט בית המשג עונטה לאזעך. הדין המאשדר שיקול
דעתם גאנדרל אַת האזרט זענץ' זענץ' זענץ' זענץ' גוועטה
ענץ' זענץ' האזעט ביהן.

הוון נאה. מהוין הנטען? הצביע על בדיקה עונינית של העובdot בפרשנות זו ועם סכמה של ערמת האמינות יש להניח כי לא מושג אבן החידות יש להניח גם לטענה חריגות להירוגן.

לא בכדי אמרו חכמים כי אין הברכה שרוית אלא בסמור
מן העין. ולא רק בחריזתו ארכ' אליגיות הכתוב מודא
אליה גם בברוך השם וברוך הרוחות לחיינו.

וְעַתָּה תִּשְׁמַח אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְעַתָּה
לְמִשְׁפְּט אֶת־יִשְׂרָאֵל וְעַתָּה לְמִשְׁפְּט אֶת־
יִשְׂרָאֵל וְעַתָּה לְמִשְׁפְּט אֶת־יִשְׂרָאֵל

(23.9.1981) - ר' אלול תשכ"ב

עיר דוד: הפג"ץ והרגשות

"בנושא הגיע זה לא תמיד השיקולים הארכיאולוגיים ושל אנשי מדע אחרים הם המכריעים ומההכרח להתחשב לא פעם גם במקרה שבענייני המדענים נחשב למיניהם או כאגדתי". כך אומר מ"מ נשיא בית המשפט העליון השופט י. כהן בפסק דין
בבג"ץ בעניין חפירות עיר-דוד.

מאחורי משפט זה מסתתר אחד הקונפליקטים האמיתיים, אותו מעוררת פרשת עיר-דוד. קונפליקט זה לא בית-המשפט ואף לא חוות דעת של מלומדי משפט יכולים להתייר

על מדרונות עיר-דוד נפגשים בין היתר, אלה שהיהדות להם היא נוכחות חייה, מציאות של יום יום. שקר (עתיק כל' שהיה) נידון ונשפט על-פי שולחן-ערור ונושאיל כלו – עם אלה שהיהדות להם היא אובייקט לחקירה, כאשר, לעיתים הארכיאולוגים מהווים תחליף לדת. גם על רקע זה יש לשפוט את מכלול הבעיה הציבורית, הרגשות והמשפטיות שעוררה הפרשה הציבור

*

כאן נעוז, אולי, שורש היצרים העזים שהשתחררו בבעיה זו. אילו פעולה הרבנות הראשית בישוב הדעת בלי לכפות בכוח את רצונה ולהעמיד דרישות אולטימטיביות שלא במסגרת החוק; אילו הביאה את העובדות והראיות הידועות לה לבדיקת הרשויות המוסמכות בדרך המקובלת – הייתה מקדמת את ענינה וגם ההלכה הייתה יוצאה נשכרת.

המגמה לכבות עמדות כוח מיותרות נתקלת באיבתו על רוב הציבור בישראל הסומר על הוראות המשפט הישראלי ובית-המשפט הגבוה לצדק. כתוצאה מכיר מועמק הקיטוב בין הדת לנושאים המוסדיים, בין ההלכה למציאות ובין הציבור הדתי לציבור החלוני. במיוחד מטעורה תמיית הציבור כאשר בעיות עקרוניות שבחיי יום (כגון ענייני אישות ומשפחה), הנוגעות לציבור היהודי ישראלי רחוב, אין זכות לטיפול המהיר, שלו הן ראיות מצד מוסדות הדת. ומנגד בעניין הנראה כה שולי וועסוק בקבירים משכבר הימים, מוגנת נמרצות יתר. כך הולך ומעמיק הפער בין הציבור לדת ולמוסדותיה.

מאייד גיסא, גם הארכיאולוגים ומוסדותיהם לא תרמו את מידת האיפוק הנדרשת

ו-eraiah למי שאמון על קני-מידה מדעים ועל סריקה שколה זהירה מזור מימד מדעי-אקדמי ומעבר לsuperת רגשות של הרגע .

ואכן המועצה הארכיאולוגית לא יצאתה נקיה מתחת ידו של השופט י. כהן , אשר מתח ביקורת על גופו סטורי זה שנטמנה בחוק העתיקות במטרה ליעץ לרשות המוסמכת ". מוטב" אומר השופט בפסק דין בפרש עיר דוד "שמי לצריך על-פי החוק ליעץ לא יצא בראש גלי ולפניהם שנטבקשה עצתו בהצהרות נחרצות בעניין שלגביו מוחבטו לחת עזה שколה " גם הייעץ המשפטיבחוות דעתו לא ביטל מכל וכל את המקורות והמסמכים שהוצגו מטעם הרבנות הראשית ומצא כי הם מצדיקים עריכת בדיקה לבירור שאלת מציאות קברים בשטח החפירה

*

ההחלטה בית המשפט הגבוה לצדק יש בה תרומה לא מבוטלת להעמדת דברים על מכונם . היא התוותה את קווי האורך של שלטון החוק בישראל בהעמידה את הרבנות הראשית כרשות מרשות המדינה על מקומה במסגרת החוק . יתר על כן ההחלטה מהדרה פעם נוספת מושכלות ראשונים , שלפיהן אלימות מילולית וגופנית לא יבואו במקומם של הוראות החוק והליכי מנהל תקינים . עuden זה של כל דלים גבר אין להקל ראש בקהל צלול וסמכותי שגם יהודי חרדי וגם מתנהל בתלמי-יוסף חייבים להישמע לו .

אולם ספק בלבבי אם מטרות חיוניות אלה חייבות היו לחשוף איתן גם בבדיקה כה נוקבת על שיקולו של שר החינוך בפרשה זו כפי שבוטאה מפי שניים משופטי הרכב ובראשם נשיא בית המשפט העליון השופט מ. לנדי .

השר עמד במרכזה של superת רגשות . בניסיון לפחות , לתווך וליצור אווירה רגועה וعنيינית ביקש לקבל פסק זמן של שבועיים ימים . הוראות החוק מעניקות שיקול דעת לרשות המוסמכת זאת לא פעם הכיר בג"ץ התחשבות ברגשות הציבור ובאמונותיו כשיקול לגיטימי של הרשות . אין מדובר רק בדעת הרוב אלא גם בזאת של המיעוט . לא בכינוי לאלימות מדובר , כפי שמצוין השופט השלישי בהרכב , השופט י. כהן , אלא בהתחשבות באמונותו של חלק מהציבור . הדין עצמו – בהעניקו שיקול דעת לרשות – מאפשר לה לעיתים לשקל במסגרת החובה לאZN אינטרסים . רגישויות שונות שהן ברוב חלקו של הציבור הישראלי , המורכב מעדות שונות ומזרמים שונים , בין שמדובר בהליך חיים ובין שמדובר באמונות ודעות .

צ' בתקיה זמני של רשות החפירות לשבועיים ימים, בעניין שאין בו פיקוח-נפש או היזק ממוני ממשמעותי ועל רקע משבר הולך ומחrif בין חרדים לשאים כאלה, וקיטוב דעתך - ראוי לשקליה באמות מידה מקילות יותר.

אל לנו לשכח כי המחבר היה בצו בגיןם במסגרת הליך מקדמי, שבו רק שיקול זר ופסול מכל וכל ראויים להתרבות בית המשפט הגבוה לצדך. הדין המאפשר שיקול דעת למנהל - לא תמיד יקוב הדיון את ההר. עמדה זו אכנ בוטאה על-ידי השופט כהן.

היום לאחר שהיועץ המשפטי המליץ על בדיקה עניינית של העובדות בפרשה זו, עם סיוםה של עונת החפירות יש להניח לנושא, ומשישקע אבק החפירות - יש להניח גם לסתורת הרגשות להירגע.

לא בכדי אמרו חכמים כי אין הברכה שרואה אלא בסמו' מן העין. ולא רק בחפירות ארCHAולוגיות הכתוב בדבר אלא גם בפרץ רגשות וברוב הצהרות למיניהם.